

Rugning og ræv på rov i Zackenbergdalen ... Ugebrev nr. 4, 01. juli, 2001

Så ligger tågen atter over Zackenbergdalen efter otte dage med bagende sol fra en skyfri himmel og op til 15 graders varme. Det er meget, i betragtning af at gennemsnitstemperaturen for juni på disse kanter ligger omkring +1 grad. Og det var noget af en omvæltning i forhold til de foregående otte dage, hvor det mildest talt var dårligt vejr med en veritabel snestorm den 16. Som beskrevet i de foregående ugebreve dækkede den lavlandet med omkring 10 cm nysne, foruden al den sne, der i forvejen lå på over halvdelen af arealet. Nysneen her i lavlandet forsvandt dog allerede efter 3-4 dage, men oppe på fjeldskråningerne, hvor laget af nysne var meget tykkere, gik der 8-10 dage før den var væk. Og smeltningen af al denne nysne oplødte de lerede skråninger så meget, at der nu kan ses omfattende jordskred tilsyneladende flere hundrede meter ned ad skråningerne i mellem 400 og 600 meters højde. Det er ikke sket tidligere i de syv år, vi har overvåget forholdene her i området. Det ser således ud til, at det er en noget usædvanlig situation, vi har oplevet.

Det var det så også for de mange ynglefugle her i området. I hvert fald sluttede mange af dem sig sammen i småflokke og strejfede rundt i området under det dårlige vejr. Yngleaktiviteterne var ellers godt i gang, og mange fugle var allerede begyndt på æglægningen, da uvejret kom. Forbavsende nok klarede mange af disse fugle situationen - i hvert fald her i lavlandet. Under et tilsvarende snevejr, som jeg oplevede for 26 år siden i Danmarkshavn nord herfor, klarede en del af fuglerederne sig også, selv om de rugende fugle var praktisk taget helt dækket af sne. Andre er nu i gang med at lægge nye kuld, men det er også absolut sidste chance, hvis ungerne skal kunne nå at vokse sig store og stærke nok til at klare trækket sydpå i august-september. Nogen har helt tydeligt opgivet og er allerede begyndt på opfedningen til efterårstrækket, som for de voksne fugle allerede begynder midt i juli.

Sneugleparret klarede sig fint, og forleden dag var der tre små unger foruden tre endnu ikke klækkede æg i reden. Med en rugetid på omkring 35 dage, må æglægningen altså være begyndt allerede i maj, mens det endnu var frostvejr og næsten hele dalen dækket af sne. Det har kun kunnet lade sig gøre, fordi der er relativt mange lemminger i år, som er uglernes hovedføde. Det er ikke et topår, men vi har da set adskillige lemminger både ude i terrænet og her på stationen. Spørgsmålet er så, om der er lemminger nok til at opfostre så stort et kuld. Ofte overlever kun en eller to unger til flyvedygtig alder. Rugningen påbegyndes nemlig allerede, når det første æg er lagt, så ungerne er ikke lige gamle. De største får mad først, og hvis ikke de bliver mætte, bukker de mindste under af sult.

Lemmingerne er også kjoernes hovedføde, og i hvert fald 16 ud af undersøgelsesområdets 20-25 par af lille kjoer har lagt æg. Hvor mange unger, der kommer på vingerne, er derimod en ganske anden sag, for mindst en af dalens rævegrave indeholder rævehvalpe, og fire andre grave er tilsyneladende også beboede. Netop rævene har vi haft nogle "stærke" oplevelser med i år. To gange har vi set den ræv, der har hvalpe, svømme over vores rivende elv med lemminger, og de sidste dage har den taget godt for sig af sneharekillingerne her på stationen! Til vores store overraskelse havde en snehare nemlig etableret sig med mindst fem killinger under husene, hvilket vi aldrig har set før. De plejer ellers at holde til højt på fjeldskråningerne, hvor de måske er mere fri for rævenes efterstræbelse. En polarræv kan ikke indhente en voksen snehare, men killingerne er let bytte, og noget tyder på, at "vores" lille haremis skulle have gjort som sine artsfæller. I hvert fald to af killingerne er blevet til rævemad, og resten går måske samme vej. Ræve er ligeså snu, som de har ry for. Ellers kunne de ikke overleve i dette ugæstmilde land.

/Hans Meltofte